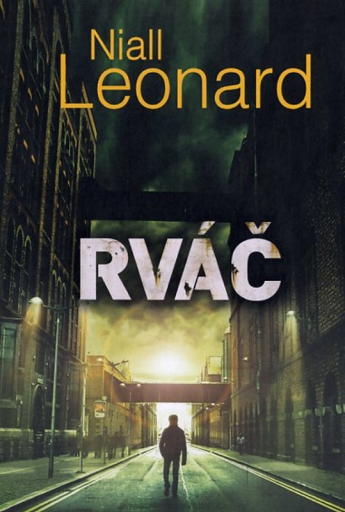

A movie poster for the film 'Niall Leonard'. The background is a dark, atmospheric night scene of a city street. Tall buildings line both sides of the street, with some windows glowing. A man in a dark jacket is walking away from the viewer down the center of the street. In the distance, a bright light source, possibly the moon or a distant building, illuminates the street and casts a long, pale glow. The sky is dark and cloudy. The title 'Niall Leonard' is written in a large, yellow, sans-serif font at the top. Below it, the word 'RVÁČ' is written in a large, white, distressed, blocky font.

Niall
Leonard

RVÁČ

RVÁČ

Niall
Leonard

RVÁČ

FORTUNA

Verše z básně „Pegasus“ od Patricka Kavanagha byly přetištěny ze sbírky *Collected Poems* redigované Antoinettou Quinnovou (Allen Lane, 2004) s laskavým svolením Opatrovníků dědictví Katherine B. Kavanagho uděleným prostřednictvím agentury Jonathan Williams Literary Agency.

Verše z písně „Sweet Thames Flow Softly“ od Ewana MacColla byly přetištěny s laskavým svolením společnosti The Bicycle Music Company.

Copyright © Niall Leonard, 2012
Cover artwork © Stephen Mulcahey, 2012
Title lettering © Blacksheep, 2012

First published as *Crusher* by Random House Children's Publishers
UK, a division of The Random House Group Limited
Czech edition © Fortuna Libri, Praha 2013
Translation © Daniel Amcha, 2013

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri v edici Fortuna Teen

www.fortunalibri.cz

Odpovědná redaktorka Lucie Bednářová

První vydání

Žádná část této publikace se nesmí reprodukovat, ukládat do informačních systémů ani rozšiřovat jakýmkoli způsobem, ať už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukcí nebo jinými prostředky bez písemného souhlasu majitelů práv.

Všechna práva vyhrazena
ISBN 978-80-7321-693-1

Pro Eriku

Rozprostřel jsem před tebou své sny

JEDNA

Bylo ještě trochu brzy na to, aby mi někdo bušil na dveře. Rychle jsem seběhl ze schodů, z vlasů mi ještě kapala voda – zrovna jsem se sprchoval. Odemkl jsem.

„Promiň, synku, zabouchl jsem si,“ řekl táta, vešel dovnitř a otrásl se. Venku byl jen v bačkorách. Přemýšlel jsem proč, pak jsem si ale všiml, že má v ruce složený časopis o herectví, který odebíral.

Táta vypadal docela zničeně. Světle modré oči měl zarudlé a plavé vlasy mu na hlavě stály jako bodliny. Nebyly módně rozcuchané – jednoduše řečeno vypadal, jako kdyby spal někde na chodbě. Zaslechl jsem ho, jak přišel pozdě v noci domů, klopýtal po domě a snažil se nedělat hluk. Narážel při tom do nábytku a tlumeně klel. Ráno však vstal ve stejnou dobu jako vždy – zrovna když jsem si byl jako obvykle zaběhat. Snídaně, kterou udělal, stála ještě vlažná na stole: stará vajíčka, tenké plátky slaniny a rozpustné kafe s mlékem. Až se nikdo nebude dívat, dám si v práci nenápadně sklenici

pomerančového džusu, který ovšem džus připomíná jen barvou.

Táta si na nos nasadil své křivé brejle na čtení a mžoural na první stránky časopisu. „A sakra,“ řekl.

„Co se děje?“

„Bill Winchester bude hrát v druhý řadě toho seriálu, jak policajt cestuje časem. Má kliku, parchant.“

„*Future Perfect?*“

Táta na mě pohlédl, jako kdybych ho zradil. „Nikdy jsem to neviděl,“ pokrčil jsem rameny. „Jen jsem o tom slyšel.“

„S Billem jsem před lety pracoval na filmu *Henby General*.“

„Jo, to jsi říkal.“

Tátovi se na počátku devadesátých let dařilo. Nějakou dobu byl velice oblíbeným irským hercem s jiskrou v oku – dokonce získal i ocenění pro nejlepšího začínajícího herce. Bronzová soška pořád stála na krbové římse, kde na ni poněkud ironicky padal prach. Od té doby to s ním šlo z kopce. Sošku si nenechával vystavenou z nostalgie nebo marnivosti – jak sám prohlašoval, měla podporovat jeho závist. Táta potom vždycky dodal, že jen díky závisti neztrácí hlad. Tomu jsem nikdy moc nerozuměl, hlad jsem měl pořád a nic příjemného to nebylo. Je ale fakt, že všem hercům, se kterými táta dříve pracoval, se teď dařilo lépe než jemu.

Táta se považoval za vášnivého, oddaného a podnětného herce. Režiséři ale příliš brzy zjistili, že je vrtošivý, tvrdohlavý a že se s ním nedá pracovat. Když se poznal s mou matkou, už moc práce neměl a poslední roli si zahrál před mnoha lety – jedl imaginární pizzu na opuštěném ostrově –, myslím, že to byla reklama na pojištění... nebo možná na pizzu, či na opuštěné ostrovy. Oficiálně hrát nikdy nepřestal, nechal si ale narůst vousy, přestal chodit na konkurzy a otravovat agenty žádostmi o práci.

Říkal, že nechce jen čekat, až zazvoní telefon. Chtěl se o sebe postarat sám. Rozhodl se, že napíše televizní ságu, která bude tak napínavá a autentická, že si producenti půjdou navzájem po krku, jen aby jim prodal práva. Sám si v ní chtěl navíc napsat tak skvělou roli, že by ho do ní prostě museli obsadit. Samozřejmě že ne hlavní roli – jak sám říkal, musí stát nohama na zemi. Na hlavní roli by mohl navrhnout některého ze svých známějších starých přátel, aby zvýšil pravděpodobnost, že se pořad opravdu natočí. Měl to všechno vymyšlené. Už to měl vymyšlené několik let, to bylo ale zatím všechno.

„Neřeš to, tati. Vždycky přece říkáš, že nejlepší pomsta je úspěch.“

„Jo, ale možná se pletu,“ řekl táta. „Možná je nakonec nejlepší pomsta, když někomu uřízneš hlavu rezavou pilou. Možná bych měl spíš zkusit tohle.“

Odnesl jsem prázdné talíře do kuchyně, abych je umyl.

„Tak co budeš dneska dělat?“ zeptal jsem se spíš ze zdvořilosti než ze zájmu.

„Pracovat,“ odpověděl mi.

Táta tenhle termín používal poměrně volně. Velká část jeho práce spočívala v tom, že zíral z okna. Přečetl všechny knihy o psaní scénářů, které vyšťrachal v místní knihovně. Neustále citoval aforismy a hesla o inspiraci a o tom, že literární dílo je třeba vysedět, a důsledně psal deset stránek denně. Jediný problém byl, že následující den z nich vždycky devět roztrhal. Některé dny bloumal po Londýně a prováděl „výzkum“. Poznámky, zápisky a výstřižky se mu potom kupily na jídelním stole vedle notebooku. Nad večeří se mi občas pokoušel vyprávět nejnovější náměty, já už je ale dávno ani neposlouchal.

„To bys nevěřil, co jsem včera slyšel,“ řekl táta. „Londýnské podsvětí je jako Caligulův dvůr, všichni se navzájem bodají do zad. To je skutečné drama a máme ho přímo pod nosem, jen o něm nikdo nechce ani slyšet.“ Tak proč o tom sakra píšeš, napadlo mě. Nahlas jsem ale nic neřekl. Nejlepší na tátovi byl jeho nezdolný optimismus. Jednoho dne, díky velké píli a s trochou štěstí, bude bohatý a známý a my nebudeme muset přežívat z jeho stále nižších autorových honorářů a mé minimální mzdy z Max Snax.

„Chceš, abych ti přines něco k večeři?“ zeptal jsem se.

„Ne,“ řekl táta. „Později asi skočím na nákup.“ Věděl jsem, že když jde nakupovat, nejprve projde koše s pro-

šlými hotovými jídly, které stojí před obchody. Ty potom večer naservíruje s kázáním o zlech konzumní společnosti a odpadech, které vytváří. V duchu jsem si vždycky myslel, že dokud máme díky konzumnímu odpadu co večerět, jsem pro všema deseti.

„Nevíš, kde jsou náhradní klíče?“ zeptal se mě táta, když jsem si zavazoval tkaničky.

„Visí na háčku, někde jsi je vytrousil?“

„Nevím, kde jsou,“ řekl táta. „Někde se určitě objeví.“

„Zatím se měj, jo?“ vstal jsem k odchodu a čekal, že se se mnou bručivě rozloučí jako obvykle. On ale položil časopis a pohlédl na mě.

„Finne? Jsme v pohodě, ne? Myslím my dva?“

V pohodě? Jak bysme mohli být v pohodě? Já byl poloviční negramot bez maturity, který chodí do práce bez jakékoliv perspektivy, on zase bývalý bezvýznamný herec, jenž tráví dny psaním scénáře, který nikdy nedokončí a který by stejně nikdo ani nečetl.

„Jo, tati, jasně. Musím jít.“

„Tak zatím,“ zamumlal táta.

Zavřel jsem za sebou dveře, chvílku se rozklusával, abych se zahřál, a potom jsem vyrazil.

„Jo, dal bych si Texas Chicken Special, bez salátu, bez omáčky, prostě bez ničeho.“

„Takže jenom kuře a chleba?“

„Jo.“

Měřil asi 150 cm a tolik měl i kolem pasu, bylo úplně jasné proč. Vždycky jsem si říkal, jak lidem, jako je například tady pan Koule, drží kalhoty – copak mají pásek přilepený k břichu? Bez omáčky to každopádně nebylo Texas Chicken Special, bylo to jen pečené kuře v kašovitém bílém chlebu. Mým úkolem ale nebylo dohadovat se se zákazníky, jak se co jmenuje, měl jsem jim to prodávat. A usmívat se. A říkat děkuji. „Usměj se a poděkuj, svou společnost podporuj,“ říkával Andy na našich každotýdenních nalejvárnách. Měl rád slogany podporující morálku. Měl pocit, že mu jde i jejich vymyšlení, jeho vlastní byly ale ještě o dost horší než ty ze školicích videí pro zaměstnance Max Snax.

Zadal jsem objednávku do programovacího pultu a vrátil Kouli drobné. Jerry v kuchyni vložil balíček ve fólii do výdejní šachty a já zatím naplnil litrový kelímek z poloviny vodou a z druhé poloviny limonádovým koncentrátem s bublinkami. Asi po tisíci jsem si říkal, jak někdo může tenhle hnus narvaný chemikáliemi považovat za jídlo a pití a jak se vůbec mohlo stát, že ho sám prodávám. A po tisíci jsem se tyhle myšlenky snažil odstrčit stranou, ale vracely se mi znovu a znovu jako otravná mastná ofina, která vám neustále padá do očí. A to je teprve pondělí.

Ruce v automatickém režimu, hlava v oblacích, pic, bum, sendvič, povinný jednovrstvý ubrousek, nápoj, táč, zhluboka se nadechnout, pokus o úsměv a odrecitovat

mantru svatostánku rychlého občerstvení: „Děkujeme, přejeme dobrou chuť a hezký den.“ Obloustlý zákazník něco zamručel, otočil se a vyrazil ke dveřím. Tam se znovu otočil a s oběma rukama plnými vycouval ven do jasného dubnového rána, které jsem bohužel trávil za rozpáleným pultem ve zpocené polyesterové košili.

„Hele, Maguire!“ zasyčel Jerry z kuchyně. „Poděkuj, když zaplatíš, pak si šáhni do gatí!“ Nebyla to zrovna schválená fráze, vysoký hysterický tón zaměstnance Max Snax ale přesně odpovídal. Jerry mi nevadil. Byl skoro snesitelný, pokud jste se s ním tedy nesnažili zapříst opravdový rozhovor. Každopádně jste se mu nemohli podívat do očí – buď měl skoliózu páteře, nebo sedával příliš často shrbený u počítače, kde sjížděl porno a mastil si ho. Andy ho nechtěl nechat obsluhovat zákazníky, trval na tom, že já budu Max Snax lépe reprezentovat. I kdyby to snad byla pravda, je to jen proto, že denně běhám deset kilometrů a nikdy bych nepozřel nic z toho, co prodáváme. To jsem ale Andymu nikdy neřekl. Ukázal jsem Jerrymu prostředníček. Zachichotal se a zmizel zpátky k fritovacím hrncům, zatímco já se tiše proklínal.

Jak jsem mohl zapomenout na monitorovací systém? Andy nechal po celém podniku nainstalovat kamery ukryté pod malými černými plastovými krytkami. Většina z nich byla nasměrovaná na zaměstnance, ne na zákazníky. Často jsem si říkal, proč se Andy vůbec pustil do rychlého občerstvení, když nemá rád lidi. Zákazníky

neměl rád běžným způsobem, zaměstnance ale vyloženě nesnášel. Proto také vysedával celé dny ve své kanceláři a sledoval nás na monitorech. Chtěl kontrolovat, jestli nekrademe hranolky nebo jestli tajně nechodíme na záchod kouřit trávu, nemohl nás ale sledovat přímo, to nebyl jeho styl. Raději si sedl před těch svých šest rozostřených monitorů a čekal, dokud konečně nezaznamenal porušení jednoho ze stovek „návrhů“, které tvořily soubor Pravidel chování zaměstnanců společnosti Max Snax. Jakmile k tomu došlo, dveře jeho kanceláře se tiše otevřely a Andy z nich vylezl jako nervózní krab pousťevníček, který se na dně oceánu pídí po potravě. Přesně jak jsem se obával, začaly se teď jeho dveře pomalu otvírat. Čekala mě tříminutová přednáška o správném chování pracovníků, kteří jsou v kontaktu se zákazníkem, a to rozhodně nezahrnuje vulgární gesta rukou směřovaná ke kuchyňskému personálu.

Andy vylezl z kanceláře. Bylo mu přes třicet a neustále nosil košili a kravatu, které podle něj odpovídaly postavení osoby v pozici manažera. Odjakživa mě naprosto fascinoval Andyho účes – na hlavě měl sice vlasů dost, promyšleným používáním přehazovačky se mu ale podařilo dosáhnout vzhledu padesátiletého plešatícího chlapa. Pleť měl flekatou a světlou, což se snažil zamaskovat umělým opálením – ne z drahého solária, ale z lahvičky. Bližší ohledání, kterému jsem se vždy snažil raději vyhnout, to potvrdzovalo. Ze solária vám zpravidla nezů-

stanou světlé šmouhy na čele ani oranžově zbarvený límec košile.

„Finne...“ Andy se pohupoval na patách, kroutil se a snažil se vyhnout mému pohledu. Uvědomil jsem si, že gesta, které jsem ukázal Jerrymu, si vůbec nevšiml. Tady jde o něco jiného. Nejspíš o nějaký nepříjemný úkol, do kterého se mu samotnému nechce – za to nám přece platí minimální mzdu. „Máme problém s výměnou zákazníků.“ Zíral jsem na něj a ze všech sil jsem se snažil vypadat zmateně. Věděl jsem, co má na mysli, jen mě zajímalo, jestli to dokáže říct i anglicky. „Tamhle.“ Co nejdiskrétněji pokynul ke stolu v rohu restaurace, který byl od pultu nejdále.

Přišla dopoledne, objednala si horkou čokoládu a usrkávala ji už asi tři čtvrtě hodiny. Byla zhruba mého věku, na sobě měla hnědou uniformu dívčí školy Kew School, ačkoliv jsem pochyboval, že piercing v nose je součástí schváleného oděvu. Spletené vlasy jí padaly do obličeje. Na můj vkus měla až příliš namalované oči, nepodařilo se jí ale zatajit, že má čistou světlou pleť, jemně strukturované lící kosti a výrazné křivky, které ani neformná uniforma nedokázala skrýt. Stále však nebyly tak výrazné, jak by mohly být: odhadoval jsem, že váží tak o pět kilo méně, než činí její ideální váha. To byl jeden důvod, proč jsem si ji okamžitě všiml. Druhý byl, že byla jedním zákazníkem. Na studenty a školáky už bylo příliš pozdě, na oběd zase příliš brzy.

„A co je s ní?“

„Blokují naše nejlepší místo.“

Pohlédl jsem na ni. Netušil jsem, že máme nějaké nejlepší místo. Všechny židle byly z jasně zeleného plastu, stály kolem jasně žlutých stolů a ze všech měli zákazníci stejně vzrušující výhled na parkoviště. Ten navíc ztěžovaly ohromné nálepky v oknech, jež propagovaly nejnovější směs bylinek, koření, soli, další soli a chemických dochucovadel, kterou společnost Max Snax obalovala své růžovošedé strojově zpracované kuřecí produkty.

„Nikdo jiný tu ale není,“ poukázal jsem na zřejmou skutečnost.

„Protože blokují naše nejlepší místo,“ zasyčel Andy.

„A její vzhled... neodpovídá obrazu, který by zákazníci o naší společnosti měli mít.“

První tři týdny, co jsem zde pracoval, mi Andyho kecy přišly legrační. Nejnovější ukázky jeho směšných korporátních žvástů jsem vždycky tlumočil tátovi, pokaždé jsme si z toho pak dělali srandu: „Mohl byste mi prosím přes stravovací plošinu podat dochucovadlo s obsahem sodíku?“ Po třech nebo čtyřech měsících jsem si ale uvědomil, že možná budu ve společnosti Max Snax pracovat roky, nasávat tam pach přepáleného tuku a obalovat se ve speciální chemické Maxově směsi, dokud jí nebudu pokrytý od hlavy k patě. K smíchu jsem najednou byl já a to bylo spíš k pláči.

„Řekni jí, že si musí něco objednat, nebo bude muset změnit své působiště.“

„Co že bude muset...?“

„Hned, prosím, Finne.“

Vydal se zpátky ke své kanceláři. Jeho krabí anténa na okamžik zavětrila, nasála mastný vzduch, potom se ale zatáhla zpátky a dveře se s klapnutím zavřely. Představoval jsem si, jak se usadil zpátky do svého manažerského křesla z umělé kůže a na monitoru začal sledovat, jak provedu odsun nežádoucího zákazníka. Nejspíš mi to měřil na stopkách. Vzdychl jsem a vyrazil k ní.

„Dobrý den.“

Pozorovala auta vjíždějící z křižovatky do zatáčky, jako kdyby čekala, že prázdnotu jejího monotónního dopoledne oživí aspoň nějaká bouračka. Otočila se ke mně. Oči měla jasně zelené, v jejím obličejí ve tvaru srdce působily až příliš velce. Najednou mě napadlo, jakou barvu asi mají její vlasy doopravdy, pod tím nánosem černé barvy.

„Dáte si něco?“

„Nevěděla jsem, že je to tu s obsluhou.“ Mluvila odměřeně, trochu pobaveně, jako kdyby se mnou flirtovala, ale nemyslela to příliš vážně. Nedávala do toho srdce.

„Není.“

„Tak proč se mě ptáte?“

„Vedoucí chce, abyste si něco koupila.“

„Ale já už si něco koupila.“

Pobavení zmizelo. Věděla, co jsem jí přišel říct, a nechtěla to vzdát bez boje. K ničemu to nepovede a ona má pokažené dopoledne, ještě než pořádně začalo, ale hádka je na druhou stranu stejně dobrá jako bouračka za oknem. Začínalo mi jí být trochu líto.

„Přinesu vám ještě jednu nečokoládu,“ nabídl jsem jí. Můj vtípek přeslechla a já byl rád. Zněl vtíravě a trapně.

„To ani náhodou. Chutná jako chcanky s mýdlem.“

„Vážně? Nepovídejte.“

Nosní dírky se jí vztekle zachvěly. Já začínal být také naštvaný, proklínal jsem se, že jsem se nechal Andyho rozkazem uvrtat do takového debilního konfliktu. A taky mi nešlo na rozum, co si to dává na rty, že mají takový tvar a barvu.

„Takže si musím něco objednat, jinak mě vyhodíte?“

„Ne, nemusíte. Já to koupím a vy to ani nebudete muset pít. Tak tady budete moct sedět tak dlouho, jak jen budete chtít.“

Povzdychla si, znovu vyhlédla ven na parkoviště a pak mě obdarovala zářivým úsměvem. „Vlastně ne, mohl byste mi připravit Max Snack, Finne? Ten velký trojitý?“

Jasně, že zná moje jméno. Je vytištěno na malé cedulce, kterou mám připíchnutou těsně nad levou náprsní kapsou, ve velkém veselém fontu Max Snax. Zákazníci kartičku vždy ignorují, dokud si nechtějí stěžovat.

„Se vším?“

„Jo, navíc ještě grilovací omáčku a okurky.“

„Jasně.“ Nehýbal jsem se.

„A velkou kolu.“

„Dobře.“

„A můžete to všechno dát na tác? K tomu hodně ubrousků?“

„Jistě.“

„Tak jo. A potom to vezměte a strčte si to všechno do prdele, jo?“

Přikývl jsem. „Dáte si k tomu hranolky?“

„Jdi do hajzlu.“

Prudce vstala, jako kdyby čekala, že tak odlétne židle nebo stůl, ideálně obojí. Ty ale byly samozřejmě pevně přišroubované k podlaze a ona sebou bolestí škubla, jak se mezi nimi zapříchla. Měl jsem z toho až škodolibou radost.

„Děkujeme, že jste přišla do Max Snax. Přejeme vám hezký den.“ Slyšel jsem se, jak repliku recituju s přesně takovým množstvím blahosklonného pokrytectví a falešného úsměvu, jak to doporučují školící videa společnosti Max Snax. Pohlédla na mě s ještě větším opovržením, než jaké jsem vůči sobě v tu chvíli cítil sám, zrakem sklouzla na mou béžovou polyesterovou košili s vyloženě atraktivními skvrnami od potu v podpaždí a na hrudníku a odešla. Kůže mě svěděla rozpaky a ponížením, ale když jsem pozoroval, jak odchází, musel jsem se držet, abych nevyběhl za ní. Měla prostě takovou chuži.

Podnik byl najednou zase prázdný. Prázdná umělohmotná cela. I když jsem tam stál já a páchnul potem a přepáleným olejem, byla místnost prázdná. Pozorovala mě jen malá plastová polokoule Andyho monitorovacího systému. Nemohl jsem do ní ukázat palec nahoru a posměšně vítězný úšklebek; ironie už bylo na jeden den dost.

Vrátil jsem se za kasu, popadl vlhký hadr a začal otírat pult, kasu, menu, všechno, na co jsem dosáhl. Ze všech sil jsem se snažil zaměstnat, aby to nutkání polevilo a zmizelo – nutkání servat ze sebe tuhou nylonovou zástěru i beztvaré kalhoty bez kapes a běžet domů jen ve svých obnošených spodkách. Když máš volno, uklízej, k čistotě tak přispívej. Poděkuj, když zaplatí, pak si šáhni do gatí. Kdo bude jíst tenhle humus, toho čeká brzo funus...

Andy se vrátil. Měl na sobě své sportovní sako s mosaznými knoflíky a lesklými lokty. Nosil ho v pátek ráno na školení zaměstnanců Max Snax, když ohlašoval měsíční obchodní výsledky nebo když někomu dával novou pecku na jeho plastovou jmenovku.

Teď ji nabízel mně.

„To bylo příkladné, Finne. Zvládl to opravdu dobře.“

„To je v pohodě, Andy. To nemusíš dělat.“ On mě chce opravdu vyznamenat za to, že se zbavuju zákazníků?

„Ale no tak. Ještě tři a budeš hvězda Max Snaxu. Polepíš si o šest centů.“